

Verlichting en energiebesparing in een leefbare openbare ruimte:

Wat kan ik morgen al doen?

	Maatregel	E-besparing
→	Ik ga een plan van aanpak opstellen, op basis van een berekening (scan) van hoeveel energie ik kan besparen in mijn gemeente. In dit plan geef ik aan welk deel van het besparingspotentieel ik wil gaan realiseren, op welke manier en wanneer. Daarbij hanteer ik als principe: <ul style="list-style-type: none"> ■ geen verlichting waar mogelijk; ■ anders dimbare energiezuinige verlichting met minimale lichthinder. 	
→	Daar waar mogelijk vervang ik openbare verlichting door andere initiatieven zoals reflecterende markering.	tot 100%
→	Ik minimaliseer lichthinder van reclameborden en stads- of gebouwenverfraaiing op tijdstippen dat dit kan (bijvoorbeeld vanaf 24.00 uur 's nachts).	40 - 50%
→	Ik vervang mijn Hogedruk kwiklampen (HPL-N) door energie efficiëntere en dimbare SON / CPO of PLL-oplossingen.	40 - 50%
→	Ik vervang mijn oude TL-D/E/M/S installaties door dimbare elektronisch bedreven PLL oplossingen.	20 - 30%
→	Ik voorzie al mijn conventioneel bedreven PLL (eventueel PLT)-lampen van elektronische en dimbare voorschakelapparaten met dimunit: <ul style="list-style-type: none"> ■ waarbij ik een eenvoudig dimprofiel toepas, daar waar de leefbaarheid en veiligheid niet in het gedrang komt; ■ waarbij ik eventueel een intelligenter dimsysteem toepas, gebaseerd op meerdere schakel-momenten en/of gemiddelde bewegingsintensiteit. 	20 - 30%
→	Ik voorzie al mijn conventioneel bedreven SON-lampen van elektronische en dimbare voorschakelapparaten met dimunit: <ul style="list-style-type: none"> ■ waarbij ik op wijkontsluitingswegen een eenvoudig dimprofiel toepas; ■ waarbij ik op hoofd- en ringwegen een intelligent dimsysteem toepas, gebaseerd op weer- en verkeersomstandigheden. 	30 - 50%
→	In mijn binnenstad vervang ik geel licht (SON 50 - 150 watt) door energie-efficiënter gedimd witlicht (CPO 45 - 140 watt) en creëer daarmee tevens een verbeterde camerabewaking.	30 - 40%
→	Ik start proefprojecten in woonwijken (PLL-omgevingen) om ervaring op te doen met energie-efficiëntere led-oplossingen, die waarschijnlijk in de komende twee tot drie jaar tot verdere energiebesparing kunnen leiden.	10 - 30%
→	Ik zorg bij plaatsing van nieuwe installaties voor lichthinder-vrije armaturen (minimale tot geen lichtuitstoot naar boven toe).	0%
→	Bij vervanging van lampen gebruik ik enkel lange-levensduur-lampen.	de 'afvalberg'
→	Daar waar binnen natuurgebieden openbare verlichting noodzakelijk is, installeer ik habitat-vriendelijke verlichting.	0%

Energiebesparing openbare verlichting: Waar wachten we nog op?

Minister Cramer heeft aan de Taskforce Verlichting gevraagd om met voorstellen te komen voor het terugdringen van het energieverbruik bij openbare verlichting. Er is bij de openbare verlichting veel energie te besparen. Om dit te realiseren heeft de Taskforce een pakket maatregelen geadviseerd aan de minister.

Nederland kent koplopers op het gebied van energiebesparing bij openbare verlichting. Die koplopers worden gemobiliseerd. Zij worden gestimuleerd om een doelgericht en uitvoerbaar plan van aanpak te maken en deze dan ook in uitvoering te nemen. De 'Koploper-gemeenten' wordt ook gevraagd om buurgemeenten mee te nemen in de ontwikkelingen en zodoende stimulerend voor hen te zijn.

Ondersteunend bij de planontwikkeling is de 'Pluk & Play-list' die aan de andere zijde van deze kaart is afgedrukt. Dynamicom, gemeente Apeldoorn en Philips hebben dit instrument voor de Taskforce ontwikkeld. Elke wegbeheerder kan dit instrument gebruiken bij het maken van een plan van aanpak om te komen tot energiebesparing bij openbare verlichting. Wegbeheerders kunnen de 'Pluk & Play-list' zelf vertalen naar hun eigen gemeente, of hun adviseurs vragen hierbij te ondersteunen.

Wilt u meer informatie of ondersteuning, neem dan contact op met:

Dynamicom ❖ *Piet Verburg, 06 - 54 32 16 65, e-mail piet.verburg@nuon.com.*

Philips ❖ *Roland van Esch, 06 - 20 69 56 09, e-mail roland.van.esch@philips.com.*

Als we allemaal meewerken bereiken we:

- In 2010 15% gerealiseerde energiebesparing ten opzichte van 2007.
- In 2013 20% gerealiseerde energiebesparing ten opzichte van 2007.

Laat energiezuinige verlichting ook voor ú vanzelfsprekend zijn!